

บทที่ 2

หลักการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

ในการศึกษาวิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตฉบับนี้ จะใช้การศึกษางาน และใช้หลักการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต(Productivity Improvement) เป็นแนวทางในการทำวิจัยในครั้งนี้

2.1 ทฤษฎีการศึกษางาน

การศึกษางาน (Work Study) เป็นคำที่ใช้แทนถึงวิธีการต่าง ๆ จากการศึกษาวิธีการทำงาน (Method Study) และการวัดผลงาน (work measurement) ซึ่งใช้ในการศึกษาอย่างมีระเบียบถึงการทำงานของคน และพิจารณาองค์ประกอบต่างๆซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพ และเศรษฐกิจภาวะของการทำงานเพื่อการปรับปรุงการทำงานนั้นๆให้ดีขึ้น ด้วยการวิเคราะห์กระบวนการทำงานที่เป็นอยู่อย่างมีระบบเป็นการเพิ่มผลผลิตโดยไม่ต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายการลงทุนมากนัก

ขั้นตอนของการศึกษางาน แบ่งเป็น 8 ขั้นตอน

1. เลือก งานหรือกระบวนการที่จะทำการศึกษา
2. บันทึกและสังเกตการณ์โดยตรงในทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในงานหรือกระบวนการที่เลือก
3. ตรวจสอบรา ข้อเท็จจริงที่บันทึกมาทุกๆเรื่อง
4. พัฒนาวิธีการที่ประหยัดในการทำงานโดยพิจารณาสิ่งแวดล้อมทั้งหมด
5. วัดปริมาณที่ต้องทำในวิธีการทำงานที่เราเลือกใช้ และ คำนวณมาตรฐานเวลาที่ต้องใช้ในการทำงานนั้น
6. นิยาม วิธีการทำงานที่เสนอขึ้นใหม่ และเวลาที่เกี่ยวข้องเพื่อการอ้างอิง
7. ใช้งาน วิธีการทำงานที่เสนอขึ้นใหม่โดยมีมาตรฐานของงานตามที่กำหนดไว้
8. ดำรง มาตรฐานของงานที่กำหนดขึ้นโดยวิธีการควบคุมที่เหมาะสม

การศึกษางานประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาวิธีการทำงาน คือ การบันทึก และวิเคราะห์วิธีการการทำงานที่เป็นอยู่หรือที่เสนอแนะไว้อย่างมีระบบ และ เป็นเครื่องมือเพื่อการศึกษาและประยุกต์ใช้งานง่ายขึ้นรวมถึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ และ ลดค่าใช้จ่าย เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลดส่วนของงาน

2. การวัดผลงาน คือ การประยุกต์วิธีการที่ใช้สร้างเวลาทำงานให้กับคนงานที่เหมาะสม ในการทำงานที่กำหนดให้ ในระดับการปฏิบัติงานที่ตั้งไว้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลดเวลาไร้ประสิทธิภาพ

2.1.1 การศึกษาวิธีการ เป็นการเก็บบันทึกอย่างมีขั้นตอน และการตรวจตราอย่างถี่ถ้วนของแนวทางการทำงานที่มีอยู่แล้ว และที่จะเสนอแนะวิธีขึ้นใหม่ การศึกษาวิธีการนี้จะนำไปสู่การพัฒนาและการประยุกต์วิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งจะทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิธีการ

1. การปรับปรุงกระบวนการและแนวทางการทำงาน
2. การปรับปรุงโรงงาน โรงปฏิบัติการ และ การวางผังสถานที่ทำงานตลอดจนถึงการออกแบบโรงงานและเครื่องจักรต่างๆ
3. ศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ในด้านการประหยัดแรงงาน และการลดความเมื่อยล้าที่ไม่จำเป็นของคนงาน
4. การปรับปรุงวิธีการใช้วัสดุ เครื่องจักร และแรงงาน
5. การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น

แนวทางการทำงานเบื้องต้นในการศึกษาวิธีการ

1. ทำการเลือกงานที่จะศึกษา
2. จัดบันทึก ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในวิธีการทำงานปัจจุบัน โดยการลงไปสังเกตการณ์โดยตรง
3. ตรวจตรา ข้อมูลเหล่านั้นอย่างละเอียด ใช้เทคนิคที่เหมาะสมที่สุด
4. พัฒนาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในเชิงของแง่ปฏิบัติ ความประหยัดและมีประสิทธิภาพวิธีการนี้จะต้องสามารถใช้ได้ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงอันไม่คาดหมายเกิดขึ้นด้วย
5. ตั้งนิยาม วิธีการใหม่ซึ่งจะสามารถจะบ่งชี้ให้รู้ได้ตลอดเวลา
6. ทำการใช้ วิธีการใหม่นี้โดยถือเป็นการปฏิบัติแบบมาตรฐาน
7. ดำรง การปฏิบัติแบบมาตรฐาน ของวิธีการใหม่นี้อย่างสม่ำเสมอโดยทำการตรวจสอบอยู่ตลอดเวลา

การเลือกงานที่จะทำการศึกษา

การพิจารณาว่าจะใช้การศึกษาวิธีการทำงานชนิดหนึ่งชนิดใดนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ด้านคือ

1. การพิจารณาในแง่เศรษฐศาสตร์ ซึ่งต้องตั้งคำถามว่า เมื่อเริ่มใช้การศึกษาวិธีการกับงานชนิดนี้ แล้วจะให้ผลคุ้มค่าหรือไม่ และเมื่อนำเอาการศึกษาวิธีการมาใช้กับงานชนิดนี้ต่อไปผลรับที่ได้ออกมาจะคุ้มค่าหรือไม่
2. การพิจารณาในแง่เทคนิค การเปลี่ยนวิธีการทำงานสามารถทำได้โดยจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร เครื่องมือที่มีอยู่หรือไม่ และในทางปฏิบัติสามารถทำได้หรือไม่
3. ปฏิกริยาของคน การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้ปฏิบัติงานอย่างแน่นอน ดังนั้นควรมีการทำความเข้าใจและฝึกอบรมให้กับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการจัดบันทึกการศึกษาวิธีการประกอบด้วย

แผนภูมิที่เกี่ยวข้องกับลำดับของกระบวนการผลิต คือ

- แผนภูมิกระบวนการผลิตอย่างสังเขป (Outline process chart) คือ แผนภูมิกระบวนการผลิตที่ให้ภาพต่างๆ ไปอย่างกว้างโดยการจัดบันทึกเฉพาะการการปฏิบัติงานที่สำคัญๆ และการตรวจสอบที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนเท่านั้น
- แผนภูมิกระบวนการผลิตต่อเนื่อง-ประเภทวัสดุ(Flow process chart - materials type) คือแผนภูมิกระบวนการผลิตที่บันทึกว่าวัสดุได้ถูกขนย้ายหรือกำลังถูกทำงานอย่างไร

สัญลักษณ์ของแผนภูมิกระบวนการผลิต

- แทน การปฏิบัติงาน
- แทน การตรวจสอบงาน
- ⇒ แทน การขนถ่าย
- D แทน ที่เก็บพักชั่วคราวหรือการรอ
- ▽ แทน ที่เก็บพักถาวร
- แทน การรวมงานเข้าด้วยกัน

2.1.2 การวัดผลงาน เป็นการสังเกตการณ์และกำจัดเวลาไว้ประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมืออันหนึ่งช่วยให้ฝ่ายบริหารทราบระยะเวลาในการทำงานของแต่ละส่วนที่ประกอบกันเข้าเป็นผลิตภัณฑ์ และสามารถทราบว่ามีความถี่ไม่เกิดประโยชน์อยู่ในช่วงไหนตลอดจนช่วยให้สามารถกำหนดเวลามาตรฐาน (Standard time) ในการทำงานแต่ละชิ้นได้

วัตถุประสงค์ของการวัดผลงาน

เพื่อจะค้นให้พบลักษณะและขอบเขตของเวลาทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ไม่ว่าจะมีสาเหตุจากอะไรก็ตาม และสามารถแก้ไขให้ดีขึ้นภายหลัง หลังจากนั้นก็วางมาตรฐานการทำงานโดยมีวิธีการทำงานที่ดี และมีคนงานที่ได้รับการฝึกในการทำงานแบบนั้นโดยเฉพาะ

เทคนิคของการวัดผลงานประกอบด้วย

1. การสุ่มงาน (Work sampling)
2. การหาเวลาโดยใช้ นาฬิกาจับเวลา (Stop -watch time study)
3. การหาเวลาโดยพรีดีเทอร์มิน (Predetermined time standard P T S)
4. ข้อมูลมาตรฐาน (Standard data)

การเลือกงานสำหรับศึกษาเวลาทำงาน

ขั้นตอนแรกของการศึกษาเวลาทำงานคือ การเลือกงานที่จะศึกษางานที่จะเลือกนำมาศึกษาเวลาจะเป็นอย่างไรอย่างหนึ่งตามข้างล่างนี้

1. งานชิ้นนั้นเป็นงานใหม่ไม่เคยทำมาก่อน
2. เกิดการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์หรือ วิธีการทำงานต้องใช้เวลามาตรฐานใหม่
3. ได้รับคำร้องเรียน หรือวิจารณ์เกี่ยวกับเวลามาตรฐานเดิม จากคนงาน หรือตัวแทน
4. มีจุดคอขวด (Bottle neck) ที่จุดใดจุดหนึ่งของสายประกอบงาน
5. ต้องการเวลามาตรฐานเพื่อประยุกต์การจ่ายค่าแรงตามระบบเงินจูงใจ
6. เครื่องจักรว่างเกินไป หรือให้ผลงานน้อยเกินไป ทำให้ต้องวิเคราะห์วิธีการทำงานใหม่
7. ต้องการที่จะนำไปเปรียบเทียบกับวิธีการอื่น ๆ ที่มีคนเสนอขึ้นมา
8. ค่าใช้จ่ายของงานนั้นสูงเกินไป

ขั้นตอนการศึกษาเวลาการทำงาน

1. บันทึกข้อมูลทั้งหมดที่จะทำได้ของ งาน , ผู้ปฏิบัติงาน และ สภาพแวดล้อมการทำงานนั้น ซึ่งมีผลต่อการทำงานชิ้นนั้นทั้งหมด
2. บันทึกวิธีการทำงานทั้งหมด และแบ่งงานใหญ่ทั้งหมดออกเป็นงานย่อยๆ
3. พิจารณางานย่อยๆที่แบ่งแยกออก เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้วิธีที่เกิดผลดีที่สุด แล้วหาขนาดตัวอย่าง (Sample size)
4. วัดค่าโดยนาฬิกาจับเวลา แล้วบันทึกเวลาที่ได้ในแต่ละงานย่อย
5. พิจารณาอัตราการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานของผู้จับเวลาโดย อาศัยหลักการของการประเมินค่า (Rating)

6. เปลี่ยนเวลาที่จับได้ (Observed time) เป็นเวลาพื้นฐาน (Basic time)
7. พิจารณาเวลาเผื่อ (Allowance)
8. หาเวลามาตรฐาน (Standard time) สำหรับงานนั้น

งานย่อยแบ่งออกเป็น 8 ชนิด

1. งานย่อยบ่อยครั้ง (Occasional element) เป็นงานย่อยที่ไม่เกิดขึ้นทุกวัฏจักร
2. งานย่อยที่ซ้ำๆ (Repetitive element) เป็นงานย่อยที่เกิดในทุกวัฏจักรของงาน
3. งานย่อยคงที่ (Constant element) เป็นงานย่อยที่ระยะเวลาทำงานค่อนข้างแน่นอนไม่ว่าจะทำงานครั้งไหนก็ตาม
4. งานย่อยค่าแปร (Variable element) เป็นงานย่อยที่ระยะเวลาทำงานแปรเปลี่ยนไปตามคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ วัสดุ วิธีการ
5. งานย่อยทำด้วยมือ (Manual element)
6. งานย่อยทำด้วยเครื่องจักร (Machine element)
7. งานย่อยบังคับ (Governing element) เป็นงานที่มีระยะเวลานานกว่างานย่อยอื่นที่อยู่
ในชิ้นงานเดียวกัน
8. งานย่อยปะปน (Foreign element) เป็นงานย่อยที่พบในขณะที่ศึกษา

การจับเวลา : โดยนาฬิกาจับเวลา

ก่อนที่จะทำการจับเวลาจะต้องบันทึกข้อมูล ตรวจสอบวิธีทำงานและแบ่งงานย่อยให้เรียบร้อยเสียก่อน การใช้นาฬิกาจับเวลามักมีวิธีการจับเวลา 2 แบบคือ

1. การจับเวลาสะสม (Cumulative timing) นาฬิกาจะเดินอยู่ตลอดเวลาเริ่มที่ งานย่อยอันดับแรกของวัฏจักรแรก และไม่มีหยุดจนกว่าการจับเวลาจะเสร็จสิ้นลง ในตอนท้ายของแต่ละงานย่อยจะต้องจดเวลาเอาไว้ เวลาของแต่ละงานย่อยสามารถหาได้จากผลต่างของนาฬิกาที่เดินหลังจากจับเวลาเสร็จ
2. การจับเวลาแต่ละครั้ง (Flyback timing) เข็มนาฬิกาจะกลับมาที่ตำแหน่งศูนย์ในตอนท้ายของแต่ละงานย่อย และเริ่มจับเวลาของงานย่อยถัดไป เวลาในแต่ละงานย่อยสามารถอ่านได้ทันที นาฬิกาไม่มีการหยุดเดิน เข็มกลับมาที่ศูนย์แล้วจะเริ่มเดินต่อทันที

2.2 ทฤษฎีปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

คำว่า “Productivity” มีการแปลความหมายได้หลายอย่าง เช่น การปรับปรุงการผลิต การเพิ่มปริมาณการผลิต การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต แต่ความจริงแล้วการเพิ่มผลผลิตไม่จำเป็น

ที่จะต้องเพิ่มปริมาณของผลิตภัณฑ์ ถ้าหากว่าเราสามารถทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงก็ถือว่าเป็นการเพิ่มผลผลิต การลดการสูญเสีย การใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตให้มากขึ้น ก็นับว่าเป็นการเพิ่มผลผลิต

2.2.1 ความเป็นมาและแนวความคิด

สำหรับแนวความคิดในเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) เริ่มต้นจากการนำความคิดตามหลักแนววิทยาศาสตร์มาใช้ในการบริหาร ซึ่งเริ่มจาก นาย เฟรเดอริก ดับบลิว เทเลอร์ ในปี พ.ศ. 2454 โดยได้วางแนวความคิดในทางวิทยาศาสตร์ดังนี้

แนวความคิดในทางวิทยาศาสตร์ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตคือ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตต่อมูลค่าของทรัพยากรที่ใช้ไป หรืออีกนัยหนึ่งก็คือผลผลิต(Output) หารด้วยปัจจัยการผลิต (Input) โดย

ผลผลิต (Output) ได้แก่ สินค้าบริการต่างๆ เช่น ธนบัตรสำเร็จรูป เครื่องครัวเครื่องใช้ใน บ้าน รถยนต์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิต

ปัจจัยการผลิต (Input) ได้แก่ ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ แรงงาน วัตถุดิบพลังงาน เครื่องจักร เงินทุน ฯลฯ

$$\text{Productivity} = \frac{\text{Output}}{\text{Input}}$$

การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) ในแนวทางการคิดทางวิทยาศาสตร์จะต้องมีการวัดประสิทธิภาพการผลิต(Productivity)ซึ่งเราสามารถทำได้ทั้งการวัดทางกายภาพ (Physical Productivity) คือการวัดผลงานเป็นชิ้น น้ำหนัก เวลา หรือ จำนวนคนงาน และการวัดคุณค่า (Value Productivity) วัดเป็นจำนวนเงินค่าที่เป็นตัวเงิน

สำหรับการพิจารณาการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต (Productivity) ที่มีประสิทธิผลมีด้วยกัน 5 วิธี คือ

1. การเพิ่มขึ้นของผลผลิต และการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต แต่การเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของผลผลิต
2. การเพิ่มขึ้นของผลผลิตแต่ปัจจัยการผลิตคงที่
3. การเพิ่มขึ้นของผลผลิตและการลดลงของปัจจัยการผลิต
4. การลดลงของผลผลิตและการลดลงของปัจจัยการผลิต แต่การลดลงของปัจจัยการผลิตมากกว่าการลดลงของผลผลิต
5. ผลผลิตคงที่ และการลดลงของปัจจัยการผลิต

ดังนั้นในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จึงไม่จำเป็นที่จะต้องหมายถึงการเพิ่มปริมาณการผลิต ซึ่งเป็นเรื่องของผลผลิตอย่างเดียว เพราะการเพิ่มปริมาณการผลิตนั้น ถ้าเกิดขึ้นในขณะที่ตลาดยังไม่ต้องการ กลับจะเป็นผลร้ายมากกว่าผลดี

2.2.2 แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Productivity Improvement Technique)

ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสามารถทำได้หลายทาง แต่มักจะการใช้หลักการของการบริหารการผลิตเข้าช่วยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยี

เทคโนโลยี คือ การนำเอาประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจที่มนุษย์มีอยู่มาสร้างสรรควิธีการและอุปกรณ์เพื่อช่วยให้เกิดความสะดวกสบาย และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีคือการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการปรับปรุงวิธีการทำงาน การปรับปรุงเครื่องจักรและอุปกรณ์หรือการใช้เครื่องจักรอัตโนมัติ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการจัดการ

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านการผลิต การจัดการด้านตลาด การจัดการด้านบุคคล การจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านสำนักงานและการจัดการทั่วไป ย่อมส่งผลกระทบต่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

3. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านบุคคล

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านบุคคลมีวิธีการที่จะเพิ่มผลผลิต คือ

- การฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล
- การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงาน
- การจัดหา วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อความสะดวกในการทำงาน
- การจัดหาสวัสดิการแก่พนักงาน
- การเพิ่มเงินเดือน ค่าจ้าง สิ่งจูงใจ

2.2.3 การวัดการเพิ่มของประสิทธิภาพการผลิต

ในการวัดการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตก็เพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่า ความพยายามทั้งปวงที่ได้ใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตไปนั้น ได้ก่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตมากน้อยเพียง

ใด และ เป็นการกระตุ้นเตือนให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้นในระดับต่อไป
 ด้วยในการวัดเปรียบเทียบนี้อาจเป็น

1. การวัดผลเปรียบเทียบระหว่างเวลาที่ต่างกัน
2. การวัดผลเปรียบเทียบระหว่างแรงงานที่ใช้ต่างกัน
3. การวัดผลเปรียบเทียบระหว่างกิจการ (Interfirm comparision) ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน
4. การวัดผลเปรียบเทียบระดับภาค ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น เกษตรกรรม เหมือนแร่ การก่อสร้าง ไฟฟ้า แก๊ส ประปา ฯลฯ

โดยทั่วไปการวัดการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตจะเป็นอัตราส่วนระหว่าง ผลผลิต (Output) ที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่อการใช้ปัจจัยการผลิต(Input) ต่างๆ โดยเขียนเป็นสูตร ดังนี้

$$\text{การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต} = \frac{\text{ผลผลิต}}{\text{ปัจจัยการผลิต}}$$

2.3 ตัวชี้วัดและควบคุมการเพิ่มของผลผลิต

$$\text{การเพิ่มขึ้นของผลผลิตด้านแรงงาน} = \frac{\text{จำนวนผลผลิต (หน่วย)}}{\text{แรงงาน (ชั่วโมง)}}$$

$$\text{การเพิ่มขึ้นของผลผลิตด้านวัสดุ} = \frac{\text{จำนวนผลผลิต (หน่วย)}}{\text{ต้นทุนวัสดุ (บาท)}}$$

$$\text{การเพิ่มขึ้นของผลผลิตด้านเงินทุน} = \frac{\text{จำนวนผลผลิต (หน่วย)}}{\text{ค่าเสื่อมราคา (บาท)}}$$

$$\text{การเพิ่มขึ้นของผลผลิตด้านค่าใช้จ่าย} = \frac{\text{จำนวนผลผลิต (หน่วย)}}{\text{ค่าใช้จ่าย (บาท)}}$$

นอกจากนี้อัตราส่วนต่างๆอีกมากมายที่จะช่วยให้การวัดผลเปรียบเทียบการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทำได้ดียิ่งขึ้น โดยสามารถนำไปใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ

- ยอดขาย / จำนวนลูกจ้าง
- มูลค่าเพิ่ม / ทรัพย์สินถาวร
- มูลค่าเพิ่ม / ยอดขาย
- ยอดขาย / ทรัพย์สินถาวร

- ทรัพย์สินถาวร / จำนวนลูกจ้าง
- ต้นทุนแรงงาน / จำนวนลูกจ้าง
- มูลค่าเพิ่ม / ต้นทุนแรงงาน
- กำไรจากการดำเนินงาน / มูลค่าเพิ่ม

โดยคำนิยามของศัพท์ต่างๆที่ใช้ในอัตราส่วนต่างๆ มีความหมายดังต่อไปนี้

มูลค่าเพิ่ม	= ยอดขาย - (ต้นทุนวัตถุดิบ + ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ + ค่าจ้างเหมา + ต้นทุนแรงงาน)
จำนวนลูกจ้าง	= พนักงานที่ทำงานในบริษัททุกคนรวมลูกจ้างชั่วคราว หรือลูกจ้างฤดูกาล (ยกเว้นผู้อำนวยการบริษัท)
จำนวนชั่วโมงแรงงาน	= ชั่วโมงแรงงานทั้งหมดที่ต้องจ่ายแรงงาน หรือเงินเดือนแก่พนักงาน
ต้นทุนแรงงาน	= ค่าใช้จ่ายต่างๆที่จ่ายให้แรงงานทั้งสิ้นคือ ค่าแรงงาน, ค่าสวัสดิการ , โบนัส , ฯลฯ
ทรัพย์สินถาวร	= สินทรัพย์ที่ได้มาและมีไว้เพื่อหารายได้ เช่น อาคาร เครื่องจักร , อุปกรณ์
สินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิต	= เครื่องมือ , เครื่องจักรอุปกรณ์ และสินทรัพย์อื่นๆที่ใช้ในการผลิต

ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตหรือการเพิ่มผลผลิตมีผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลทุกระดับ ทุกสาขา

ในแง่ของผู้ผลิต การปรับปรุงประสิทธิภาพช่วยทำให้เกิดการลดต้นทุนทำให้ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้น ทำให้สามารถขยายรูปแบบการลงทุนผลที่ตามมาคือ การมีสินค้าบริการเพิ่มขึ้น สร้างโอกาสในการทำงาน ยกกระดับความสามารถทางเทคโนโลยี ซึ่งผลก็คือการปรับปรุงคุณภาพของสินค้า

ในแง่ของพนักงาน การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ช่วยทำให้สภาพการทำงานดีขึ้น คุณภาพชีวิตสูงขึ้น การแบ่งปันผลประโยชน์ตอบแทนจากการทำงานได้อย่างยุติธรรม และ ได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น มีความมั่นคงในการทำงาน

ในแง่ของผู้บริโภค การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตช่วยทำให้สินค้าและบริการมีราคาต่ำลง เพราะการปรับปรุงการผลิตช่วยทำให้เกิดการลดต้นทุนการผลิต มีสินค้าบริการคุณภาพสูงขึ้นและมีให้เลือกมากขึ้น เนื่องจากการยกระดับการเพิ่มผลผลิต ผลผลิตที่ได้จึงมาจากการแข่งขันกันทั้งคุณภาพและปริมาณ

ในแง่ระดับชาติการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ทำให้มาตรฐานการครองชีพของประชาชนสูงขึ้น ขยายและกระจายโอกาสการจ้างงานมากขึ้น ลดผลกระทบภาวะเงินเฟ้อ ขจัดการ

ขัดแย้งของสังคมเพราะมีสินค้าบริการไว้บริการประชาชนในระดับราคาที่สามารถจับจ่ายหาซื้อได้ ผู้บริโภคมีอำนาจซื้อเพิ่มมากขึ้น

2.4 เทคนิคการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต

2.4.1 การปรับปรุงการจัดองค์กร

ในการปรับปรุงองค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงจะต้องดำเนินการ

ก. ออกแบบองค์กรให้เรียบง่าย โดยจัดให้เหมาะสมกับงาน และ สัมพันธ์กับความสามารถของพนักงาน โดยการสำรวจจำนวนเจ้าหน้าที่ที่สามารถทำงานในระดับผู้บังคับบัญชาในองค์กรปัจจุบันแล้วพยายามใช้บุคคลเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดคือ

- กำหนดจำนวนผู้บริหารระดับฝ่ายและแผนกให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- พยายามลดพนักงานในแผนกที่อยู่ตัวแล้วให้น้อยที่สุด
- ปรับปรุงองค์กรในฝ่ายที่เป็นตัวจักรสำคัญ
- ไม่ปล่อยให้ฝ่ายต่างๆในองค์กรขยายเพิ่มจำนวนพนักงานโดยอิสระ
- ปรับปรุงรูปแบบขององค์กรให้สามารถใช้พนักงานที่มีความสามารถสูง

ข. ปรับปรุงองค์กรให้การบริหารเป็นตัวของตัวเอง และเสริมสร้างให้ผู้บริหารได้แสดงออกอย่างเต็มที่โดย

- มอบหมายอำนาจการทำงานและสร้างความเคารพการทำงานที่เป็นตัวของตัวเอง
- ระบบข้อมูลข่าวสารภายในที่จำเป็น เช่น นโยบายของบริษัท กฎข้อบังคับ ข้อมูลข่าวสารในและนอกบริษัท ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่การทำงานจะต้องเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว
- กำหนดเป้าหมายที่คาดหวังว่าผู้บริหารจะต้องดำเนินให้ลุล่วง
- ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎข้อบังคับของบริษัท
- ยอมรับความผิดพลาดด้านการสำนึกตนเอง

ค. ปรับปรุงองค์กรที่มีการระบุเป้าหมายหรือระดับผลงานที่ต้องการในฝ่ายต่างๆอย่างชัดเจน

ในฝ่ายต่างๆ ที่เป็นองค์กรประกอบขององค์กรนั้นจะต้องมีการแสดงเป้าหมายของผลงานที่คาดหวังให้ชัดเจน จะต้องมีการประเมินผลงานในเชิงปริมาณการจัดเตรียมระบบขององค์กรที่เอื้ออำนวยในลักษณะเช่นนี้ จะทำให้ส่งเสริมให้ผู้บริหารสร้างผลงานด้วยการควบคุมตนเอง และยังผลให้เกิดขวัญกำลังใจที่ดีในการทำงานในฝ่ายที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

การดำเนินการข้างต้นนี้เป็นการพัฒนาเปลี่ยนระบบขององค์กรเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาเรื่องการใช้พนักงานอย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยลดกำลังคนที่ต้องการในกรณีที่มีบริษัทที่มีความมุ่งหมายที่ต้องการปรับปรุง หากไม่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรใหม่แล้วยากที่จะประสบความสำเร็จได้

2.4.2 การปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต

ก. ประสิทธิภาพในการทำงานของเครื่องจักรแต่ละเครื่อง และ ประสิทธิภาพรวมของอุปกรณ์เครื่องจักรทั้งสายการผลิต

เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตจะต้องมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมในกรณีของเครื่องจักรอุปกรณ์การผลิตที่ใช้ในโรงงานความสำคัญไม่ได้อยู่ที่เครื่องจักรเครื่องใดเครื่องหนึ่ง แต่จะอยู่ที่เครื่องจักรแต่ละเครื่องที่อยู่ในกระบวนการผลิตทั้งกระบวนการ(Line) เช่น ปกติเครื่องจักรอุปกรณ์สามารถทำงานได้เท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์แต่เมื่อมีบางส่วนเกิดการบกพร่องทำให้สามารถทำงานได้เต็มที่เพียง 70 เปอร์เซ็นต์ ของความสามารถปกติ เมื่อเป็นดังนี้ความสามารถ 70 เปอร์เซ็นต์เท่าที่ทำได้นั้นจะเกิดปัญหาคือขึ้นแต่ที่ว่าถ้าสามารถกระจายกำลังการผลิตไปยังกระบวนการที่ใช้สมรรถนะเพียง 70 เปอร์เซ็นต์ และสามารถดำเนินการผลิตไปได้ ถือได้ว่าการผลิตที่มีอยู่ยังไม่เต็มความสามารถดังนั้นในการพิจารณาสมรรถนะหรือความสามารถของอุปกรณ์นั้นจะต้องพิจารณา 2 แห่ง คือ ความสามารถที่แท้จริงและความสามารถของอุปกรณ์เครื่องจักรทั้งสายการผลิต

หลังจากพิจารณาความสามารถดังกล่าวมาแล้วก็มาทำการสำรวจการไหลของงานในกระบวนการผลิตทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การผลิตขั้นต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เช่น กระบวนการผลิตของสินค้าชนิดหนึ่งซึ่งมีขั้นตอนการผลิตอยู่หลายขั้นตอน เมื่อสำรวจจะพบว่าขั้นตอนที่มีสมรรถนะด้อยที่สุดในกระบวนการผลิตนั้นจะเป็นตัวกำหนดความสามารถในกระบวนการผลิตทั้งกระบวนการ ซึ่งเราเรียกขั้นตอนนี้ว่า กระบวนการคอขวด ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียค่าของประสิทธิภาพเครื่องจักรและการว่างงานของคนงาน ดังนั้นในการตรวจสอบความเท่าเทียมกันของความสามารถของเครื่องจักรอุปกรณ์ ตลอดกระบวนการผลิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นมาก

ข. ความสามารถเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ต้องการในปัจจุบันและอนาคต คุณสมบัติของเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ต้องการในปัจจุบันสามารถพิจารณาได้หลายกรณีเช่น ด้านปริมาณการผลิต คุณภาพ ซึ่งถ้าเครื่องจักรอุปกรณ์ในปัจจุบันไม่มีคุณสมบัติในด้านต่างๆ เหล่านี้แล้วจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในด้านความสามารถของเครื่องจักรในอนาคตได้

ค. อัตราการทำงานของเครื่องจักรอุปกรณ์

ในการเดินเครื่องจักรอุปกรณ์จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายต่างๆเกิดขึ้นเช่นค่าใช้จ่ายในการควบคุมค่าไฟฟ้า ฯลฯ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเครื่องจักรอุปกรณ์ให้สูงขึ้น จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและวิเคราะห์ถึงรายละเอียดของการใช้เวลาอุปกรณ์เครื่องจักรเสียก่อน แล้วจากนั้นจึงลงมือแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เครื่องจักรต้องหยุด

ดังนั้นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ด้านเครื่องจักรและอุปกรณ์ เพื่อเพิ่มผลผลิตจึงจำเป็นต้องปรับปรุงในด้าน

- ปรับปรุงการวางแผนการผลิตให้ลดเวลาเตรียมเครื่อง (Set - up Time)
เช่น ลดเวลาการปรับปรุงแต่งให้น้อยลง ให้มีการเปลี่ยนเครื่องมือลดลง
- ขจัดการชำรุดและขัดข้องของเครื่องจักรและอุปกรณ์ให้ลดลง โดยการใช้วิธีการบำรุงรักษาแบบทวีผล (Productive Maintenance) การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Preventive Maintenance) และการบำรุงรักษาเชิงแก้ไข (Corrective Prevention) มาใช้
- ปรับปรุงให้ใช้เวลาในการซ่อมบำรุงแต่ละครั้งสั้นลง
- ควบคุมคุณภาพการผลิตอย่างเข้มงวดเพื่อจัดการเกิดของเสีย
- ปรับปรุงการบริหารและควบคุมในสถานประกอบการเพื่อลดเวลารอคอยแต่ละขั้นตอน

2.4.3 การปรับปรุงของวิธีการ เทคนิค และกระบวนการผลิต

ในด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพ เทคนิค และกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตโดยทั่วไป การวางแผนกระบวนการผลิตจะต้องมีการปรับปรุงในด้าน

ก. ให้มีความคล่องตัวสูงสุด (Maximum Flexibility) กระบวนการผลิตที่ดี จะต้องสามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกรรมวิธีการผลิตและรูปแบบของผลิตภัณฑ์

ข. ให้มีการประสานงานดีที่สุด (Maximum Coordination) การส่งชิ้นงานระหว่างการผลิต ระหว่างเครื่องจักรหนึ่งไปยังอีกเครื่องจักรหนึ่งจะต้องสามารถทำได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งกรรมวิธีจะต้องไม่ยุ่งยากเพราะจะเป็นการทำให้เกิดการล่าช้าในการเคลื่อนย้ายของผลิตภัณฑ์

ค. ระยะทางให้สั้นที่สุด (Minimum Distance) การเคลื่อนย้ายวัสดุควรมีระยะทางให้สั้นที่สุดและเคลื่อนย้ายเท่าที่จำเป็น อุปกรณ์การเคลื่อนย้ายยิ่ง มีมากหรือทำงานมากเท่าใดนั้นย่อมหมายถึง ต้นทุนการผลิตจะสูงตามไปด้วย ดังนั้นการปรับปรุงกระบวนการผลิตที่ดีจะต้องหลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์หลายๆครั้ง เพราะการขนถ่ายวัสดุบ่อยครั้งทำให้สิ้นเปลืองแรงงานและเวลา

ง. ให้มีการเคลื่อนย้ายน้อยที่สุด (Minimum Handling) กระบวนการผลิตที่ดี ควรจะมีลักษณะที่ต่อเนื่อง และมีการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ระหว่างผลิตให้น้อยที่สุด

จ. เครื่องจักรทำงานได้หลายหน้าที่ (Flexibility Machine) ปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตให้สามารถทำงานได้หลายอย่างในเครื่องจักรเดียวกัน เพื่อลดการสูญเสียเวลาในการปรับและนำชิ้นงานเข้าออก

นอกจากนี้ยังต้องมีควบคุมผลิตภัณฑ์ระหว่างผลิตให้น้อยที่สุด ซึ่งในอุตสาหกรรมเครื่องกลหรืออุตสาหกรรมกระบวนการนั้นปกติพบว่า มีชิ้นงานระหว่างผลิต(Work In Process) อยู่ระหว่างกระบวนการผลิตเสมอโดยชิ้นงานระหว่างผลิตนี้โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือพวกที่มีอยู่ตามปกติในสายการผลิต และพวกที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ

2.4.4 การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดวางผังโรงงานและการขนถ่ายวัสดุ

ในการจัดวางผังโรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสามารถทำได้โดยการจัดบุคคลและเครื่องจักรในบริเวณหนึ่งเพื่อให้การผลิตมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพของผังโรงงาน มีผลทำให้

ก. หน่วยผลิตต่างๆของงานสมดุลกัน และ ให้อุปกรณ์อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมทำให้การผลิตดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่เกิดคอขวด (Bottle neck) หรือเกิดน้อยที่สุดทำให้สินค้าระหว่างผลิตต้องหยุดรอกระบวนการผลิตขั้นต่อไปลดลงซึ่งมีผลให้ผลิตภัณฑ์นั้นเสร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น และไม่เสียเนื้อที่สำหรับเก็บสินค้าระหว่างผลิต ส่งผลให้โรงงานมีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น เป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น

ข. ลดการขนถ่ายวัสดุ ทำได้โดยการจัดหน่วยผลิตในตำแหน่งที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ระยะทางการขนถ่ายลดลงมาก การเลือกอุปกรณ์ขนถ่ายวัสดุมีผลต่อคุณภาพของสินค้า และประสิทธิภาพของโรงงานด้วย ถ้าอุปกรณ์ที่ใช้ขนถ่ายวัสดุไม่ดีจะทำให้สินค้านั้นมีรอยตำหนิ และคุณภาพของสินค้านั้นลดลงด้วย

ค. การควบคุมการผลิต ทำได้ง่ายในการจัดวางผังที่ดีจะช่วยให้หัวหน้าคนงานดูแลการผลิตได้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากหน่วยผลิตไม่กระจัดกระจายอยู่ห่างกัน

ง. การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การวางผังโรงงานที่ดีจะช่วยให้ปรับเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น การขยายการผลิต การผลิตสินค้าใหม่ๆ ฯลฯ

สำหรับการปรับปรุงประสิทธิภาพในการขนถ่าย การขนถ่ายวัสดุ (Material Handling) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัสดุ ชิ้นงานระหว่างผลิตและสินค้าสำเร็จรูป เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายในการผลิตที่ต้องการ นอกจากนี้ขอบเขตของการขนถ่ายวัสดุยังครอบคลุมไปถึงการบรรจุหีบห่อ ตลอดจนการเก็บรักษาสินค้าและประโยชน์ของการมีการขนถ่ายวัสดุที่ดีคือ

1. เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนถ่ายวัสดุ

2. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต ด้วยการประสานการขนถ่ายวัสดุกับการผลิตให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยการลดปริมาณชิ้นงานระหว่างผลิตลง การเพิ่มประสิทธิภาพและความเร็วในการขนถ่ายวัสดุให้สูงขึ้น
3. เพื่อป้องกันการชำรุดเสียหายจากการขนถ่ายวัสดุและรักษาคุณภาพของสินค้าและวัสดุ
4. เพื่อปรับปรุงความปลอดภัยในการทำงานและสภาพแวดล้อมของสถานที่ทำงาน
5. ได้วัสดุที่ถูกขนย้ายให้มีค่าน้ำหนักต่อการขนถ่ายหนึ่งครั้ง จำนวนครั้ง ระยะทางในการขนย้าย น้อยที่สุด

2.4.5 การปรับปรุงประสิทธิภาพการวางแผนและควบคุมการผลิต

การวางแผนการผลิต (Production Planning) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการคาดคะเนล่วงหน้าถึงขั้นตอนในการผลิต ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดการผลิต รวมทั้งเวลา สถานที่ และ ขนาดรูปร่าง (Specification) ของชิ้นส่วนที่จะทำการผลิตในแต่ละขั้นตอนนั้นๆ โดยคาดหวังที่จะให้ได้ผลผลิตที่ต้องการตามกำหนดเวลาที่ได้วางไว้ด้วยประสิทธิภาพการทำงานที่สูงสุด (Maximum-Efficiency)

ส่วนการควบคุมการผลิต (Production Control) นั้นคือเทคนิคที่ใช้ติดตามและควบคุมแผนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามขั้นตอน วิธีการ เวลา และ สถานที่ ที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดการผลิต เพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ระบบการวางแผนและควบคุมการผลิตถือว่าเป็นหัวใจสำหรับอุตสาหกรรมผลิตทุกประเภทมีขอบข่ายของระบบงานกว้างขวางมากเพราะต้องอาศัยข้อมูลและเทคนิคอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่มากมายเพื่อประกอบเป็นข้อมูลในการพิจารณาการวางแผนและควบคุมการผลิตที่มีประสิทธิภาพ สิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลต่องานด้านการวางแผนและควบคุม คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล (Information Gathering System) เพราะว่าความถูกต้องหรือความผิดพลาดเล็กน้อยของระบบงานขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้รับมาโดยตรง ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาจึงต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้คือ

- มีจำนวนมากพอ คือ มากพอที่จะประเมินผลและเป็นแนวทางที่จะตัดสินใจ
- ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ
- แม่นยำและถูกต้อง

หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในระยะต้นของงานวางแผนและควบคุมการผลิตได้แก่หน่วยงาน โดยหน้าที่ของหน่วยขาย จะต้องทำหน้าที่

- รวบรวมข้อมูลจากลูกค้าโดยตรง เช่น รับใบสั่งผลิต ฯลฯ รวบรวมข้อมูลสถิติการขายทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนประเมินสถานะตลาดและแนวโน้ม

- ใช้เทคนิคการคาดคะเน (Forecasting Technique) มาทำการคาดคะเนการขาย (Sale Forecasting)
- นำผลจากการคาดคะเนการขายกับสถานะปัจจัยต่างๆมาหรือร่วมกับทางโรงงานเพื่อวางแผนการขาย (Sale Planning) ให้สอดคล้องกับนโยบายหลักของบริษัท

รายละเอียดการวางแผนการขายทั้งหมดนี้จะส่งมายังโรงงานเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนผลิตต่อไป

หน่วยงานวางแผนการผลิต มีหน้าที่กำหนดขีด จำกัดการผลิตในอนาคต โดยจะต้องคำนึงถึงการคาดคะเนการขาย หรือแผนการขาย กำลังพล เครื่องจักร วัตถุดิบ และเงินที่พร้อมที่จะนำมาใช้ได้ ดังนั้นหน้าที่ของหน่วยงานวางแผนการผลิต อาจกล่าวได้เป็นหัวข้อใหญ่ๆ ได้ดังนี้คือ

1. จัดทำหรือมีส่วนร่วมในการจัดทำการคาดคะเนการขาย (Sale Forecast)
2. จัดทำข้อกำหนดในการผลิต (Production Requirement) จากการคาดคะเนการขาย หรือจากใบสั่งของลูกค้า
3. จัดทำข้อกำหนดของวัตถุดิบ (Raw Material) ที่ต้องใช้ในการผลิต
4. จัดทำการบริหารพัสดุคงคลัง (Inventory Management) ของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป
5. จัดทำหรือมีส่วนร่วมในการวางแผนกำลังคน (Manpower Planning) ตามงานที่จะต้องผลิต
6. จัดการเรื่องใบสั่งซื้อหรือสั่งผลิตของลูกค้า
7. กำหนดระยะเวลาในการผลิต หรือ กำหนดเวลาส่งสินค้าให้ลูกค้า ซึ่งรวมไปถึงการกำหนดตารางเวลาการผลิตหลัก (Master Scheduling) คือ การกำหนดว่าเมื่อไรจะต้องทำงานตามคำสั่งที่ได้รับมาหรือจากการคาดคะเนการขาย และเมื่อไรที่ควรจะต้องผลิตเสร็จ

วัตถุประสงค์ของการกำหนดตารางเวลาการผลิตก็คือ เพื่อใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสิ่งจำเป็นในการจัดทำกำหนดตารางเวลาการผลิตหลักสามารถรวบรวมได้ดังนี้คือ

- การคาดคะเนการขาย (Sale Forecast)
- นโยบายและสถานะของสินค้าคงคลัง
- ระยะเวลาในการจัดหา (Procurement Lead Time)
- กำลังผลิตของแต่ละหน่วยงานผลิต
- ปริมาณงานที่มีอยู่ (Load) ของแต่ละหน่วยงานผลิต
- กำหนดตารางเวลาการผลิตย่อย (Detail Scheduling)
- ขั้นตอนการผลิตของสินค้าแต่ละชนิด
- บ่งชี้ให้ชัดเจนถึงเส้นทางการผลิตหลักที่เรียกว่าเส้นทางวิกฤต (Critical Path)

- แผนการจัดการเครื่องมือเครื่องใช้พิเศษ
- แผนการผลิตซึ่งรวมถึงข้อมูลในการคำนวณและประมาณความต้องการ
- มาตรฐานการผลิต
- ข้อกำหนดของลูกค้าและการจัดส่ง

หน่วยงานควบคุมการผลิต มีหน้าที่กำหนดและควบคุมกิจกรรมทุกชนิดของแต่ละขั้นตอนการผลิต เริ่มจากการเบิกวัตถุดิบหรือวัสดุต่างๆ จนกระทั่งถึงการจัดส่งสินค้าสำเร็จรูป เพื่อให้ได้ตามจุดมุ่งหมายในการบริการลูกค้า โดยหน้าที่ของหน่วยงานควบคุมการผลิต มีดังนี้

1. จัดทำกำหนดตารางเวลาการผลิตย่อย (Detail Scheduling)
2. จัดเตรียมคำสั่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Preparation of Factory Direction)
3. จัดจ่ายงาน (Dispatching)
4. ติดตามผลการปฏิบัติงาน (Follow up)
5. เร่งรัดงาน (Expediting) กำหนดตารางการผลิตใหม่ (Rescheduling)

การกำหนดตารางการผลิตย่อย (Detail Scheduling) คือการย่อยกำหนดตารางเวลาการผลิตหลัก (Master Scheduling) เป็นกำหนดเวลาการผลิตของแต่ละขั้นตอนการผลิตเพื่อให้การไหลของงานที่ต้องผ่านไปตามหน่วยงานต่างๆ เป็นไปโดยราบรื่น สิ่งจำเป็นในการกำหนดตารางเวลาการผลิตย่อยมีดังนี้

1. หมายเลขงาน และชื่องาน
2. จำนวนที่ส่ง
3. ขั้นตอนการผลิต
4. งานที่มีอยู่ของเครื่องจักร หรือกลุ่มเครื่องจักร หรือกลุ่มคน (Work Load)
5. เวลาในการเตรียมงานก่อนที่จะเริ่มทำการผลิตของแต่ละใบสั่ง(Set - up Time)
6. มาตรฐานการผลิต (Production Standard) เช่นเวลาการผลิตมาตรฐาน (Standard Time) และมาตรฐานการใช้วัสดุต่างๆ

2.4.6 การปรับปรุงประสิทธิภาพด้านการควบคุมคุณภาพ

ในอุตสาหกรรมผลิตต่างๆ จะเป็นการแปรรูปวัตถุดิบจนเป็นผลิตภัณฑ์ เมื่อเป็นผลิตภัณฑ์จะต้องมีการตรวจสอบและทดสอบเพื่อเป็นการประกันคุณภาพเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพทางคุณสมบัติที่ต้องการ การที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติการใช้งานอย่างไร หรือการกำหนดคุณภาพเป็นอย่างไรนั้นเป็นปัญหาค่อนข้างใหญ่ โดยการออกแบบประเภทของคุณภาพนั้นมีสิ่งที่จะต้องคำนึงคือ

- ผู้ผลิตมีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพเป็นอย่างไร
- ความสามารถของโรงงานในด้านคุณภาพเป็นอย่างไร
- ระดับคุณภาพของกลุ่มเป็นอย่างไร

ในการที่จะให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพคืออย่างสม่ำเสมอช่วยในการปรับปรุงประสิทธิภาพต้องดำเนินการดังนี้

1. กำหนดระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่จะผลิตให้แน่นอน
2. กำหนดนโยบาย และ โครงสร้างองค์กรของสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพให้ชัดเจน
3. ส่งเสริมให้พนักงานทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต มีความสำนึกอย่างสูงต่อแนวทางและวิธีทำงานที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อ ไม่ให้เกิดของเสีย
4. ถ้ายังมีของเสียเกิดขึ้น จะต้องริบหาสาเหตุและแก้ไขทันที
5. ประกันคุณภาพของผลิตภัณฑ์ด้วยการตรวจสอบและทดสอบ
6. ปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพ